

Izhaja trikrat na teden v šestih izdanjih, in sicer: vsak torek, četrtek in sobota, zjutraj izdaje opoldne, večerno izdaje pa ob 3. uri popoldne, in stane z uredniškimi izrednimi priloge ter s „Kažipotom“ ob novem letu vred po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto 13 K 20 h, ali gl. 6 60
pol leta 6 . 60 3 30
četr let 3 . 40 1 70
Posamične številke stanejo 10 vin.
Od 23. julija 1902. do preklica izhaja ob sredah in sobotah ob 11. uri dopoldne.

Naročnino sprejema upravnništvo v Gosposki ulici št. 11 v Gorici v „Goriški Tiskarni“ A. Gabršček vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. zvečer; ob nedeljah pa od 9. do 12. ure. Na naročila brez doposlane naročnine se ne oziramo.

Ogledi in poslanice se računajo po petih vrstah, če tiskano 1-krat 8 kr., 2-krat 7 kr., 3-krat 6 kr. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. — Večje drke po prostoru. — Reklame in spisi v uredniškem delu 15 kr. vrsta. — Za obliko in vsebino oglasov odklanjamo vsako odgovornost.

SOČA

»Vse za omiko, svobodo in napredek!« Dr. K. Lavrič.

Uredništvo
se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadstr. Z urednikom je mogoče govoriti vsaki dan od 8. do 12. dopoldne ter od 2. do 5. popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. dop. Upravnništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 11.

Faročnino in oglase je plačati loco Gorica. Dopisi naj se pošiljajo le uredništvu.

Naročnina, reklamacije in druge reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le upravnštvu.

„PRIMOREC“

Izhaja neodvisno od „Soče“ vsak petek in stane vsako leto 3 K 20 h ali gl. 1 60.

„Soča“ in „Primorec“ se prodajata v Gorici v tobakarni Schwarz v Solaki ulici in Jellersitz v Nunski ulici; — v Trstu v tobakarni Lavrenčič na trgu della Caserma in Pipan v ulici Ponte della Fabbra

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

»Gor. Tiskarna« A. Gabršček (odgov. Iv. Meljavec) tiska in zal.

Dr. Šusteršič in kranjski deželni zbor.

Nulla dies sine linea — po slovenski: dr. Šusteršič vsaki dan kako nakleplje.

Pred nedavnim časom je šel po nekaterih nemških listih glas, da uberejo kranjski klerikalci v svoji ozilindrani politiki milejše strune, da zvabijo na zborovanje zopet deželni zbor. Iz takega namigavanja je bilo sklepati, da tišči klerikalne mogotce v beli Ljubljani obstrukcija za vrat s tako silo, da se hočejo vsaj kolikor toliko iznebiti njene »železne roke. Kakor sedaj ve javnost, so se vršila pogajanja, ki so merila na to, da bi se zopet sešel kranjski deželni zbor vsaj na kratko zasedanje sedaj po velikonočnih praznikih. Treba je rešiti nujne gospodarske reči, in dosti med temi je takih, da čutiljo klerikalci, kako jih vlečejo v zagato, iz katere ni izhoda. Pogajanja se se vrtela v glavnem le okoli vprašanja, katere reči so najnujnejše, katere torej naj pridejo pred vsem na razpravo v kratkem povelikonočnem zasedanju.

Klerikalci so predlagali, naj se reši regulacija Mirne na Dolenjskem, naj se dovolijo posojila vinogradnikom in naklade cestnim odborom, in stori naj se kaj še za kako drugo reč, kak vodovod itd., o čemur pa bi se stranke šele sporazumele. Klerikalci so stremili pri teh pogajanjih za tem, da rešijo vse take zadeve, katere so jim — nevarne, kajti rešiti jih je potreba nujno, to pa se da le potom deželnega zbora, ki pa doslej ni mogel vršiti svoje naloge radi obstrukcije dr. Šusteršiča in njegove kompanije.

Napredna večina se ni protivila zahtevam klerikalcev, marveč jim je pritrdila, ker je upoštevala pač, da gre za splošno javno korist, za korist cele dežele. Umevno, da je pri teh pogajanjih povedala tudi večina deželnega zbora svoje zahteve. Narodno-napredna stranka je zahtevala, da se reši v tem zasedanju predloga o vodovodu za Kranj in okolico. Sicer je imela zahtevati še marsikaj, ali vse drugo je dela na stran za sedaj, samo da se more pred vsem dognati to pereče vprašanje. Kakor se vidi, je zahtevala v primeri s klerikalci jako malo. Veleposestniki so rekli pri tem, da ako se dovolijo izdatki za toliko rečij, bodo ti gotovo

jako veliki, zato treba tudi določiti, kje vzeti denar; radi tega so zahtevali, da mora deželni zbor rešiti pred vsem budgetni provizorij.

Kaj so storili klerikalci na to? Niso privolili v skromne zahteve deželnozbornske večine, marveč so jih kratkoma odklonili ter tako prepredili sklicanje kranjskega deželnega zbora na povelikonočno zasedanje.

Glavni krivec na tem je zopet — dr. Šusteršič. Budgetnega provizorija noče. V svoji vsevednosti in vsemogočnosti se je bil namreč pritožil na državno sodnijo proti cesarski odločbi, s katero je bilo kranjskemu deželnemu zboru dovoljeno pobiranje deželnih naklad za leto. Ako bi Šusteršič sedaj dovolil rešitev budgetnega provizorija, bi se prav popolnoma osmešil s svojo pritožbo, ker bi se po eni strani pritoževal radi neke reči, katero bi po drugi strani dovoljeval. Torej zato, da ne bo razpostavljen javnemu zasmehu, kateri je zaslužil sam, zato, da ostane njegova smešna pritožba proti cesarski odločbi še nekaj časa na površju, zato je odklonil vse zahteve deželnozbornske večine.

Egoizem ga je spravil do tega koraka, kmet mu je le deveta briga! Naj počiva vse tisto toli potrebno gospodarsko delo, naj čaka regulacija Mirne, vinogradniki naj se tolažijo še dlje z božjo pomočjo, cestni odbori naj zidajo le v duhu potrebne ceste, kaj njemu v. . . to mar, ko pa hoče izbojevati boj proti omenjeni cesarski odredbi. On je šel k pogajanjem le s tem namenom, da klerikalna stranka reši svoje najnujnejše reči, radi katerih je ljudstvo mrmra, naprednjaki in veleposestniki bi smeli le milostno sprejeti zahteve iz ust sorodnika sv. Duha, se mu globoko prikloniti ter molčati in niti ziniti ne bi smeli o kakih svojih zahtevah. Ali ker se seveda to ni moglo zgoditi, se je razjezil klerikalni malik in je prepredil sklicanje deželnega zbora.

„Slovenec“, patentiran lažnjivec in obrekovalec ter glasilo ljubljanskega škofa, je igral pri vsej tej reči že s početka tako vlogo, da se je dalo sklepati že naprej, da zvali vso svojo krivdo na ramena narodno-napredne stranke. In sedaj bruha svete jeze in

srda ter hiti lagati, kako so klerikalci nedolžni in da so krivi le liberalci, da ne bo sklican kranjski deželni zbor. Niti pripovedovati noče natančneje, kako so se vršila pogajanja, in noče povedati pravega vzroka, zakaj da ni prišlo do sklicanja deželnega zbora, marveč kar kratko malo trdi, da je vsa krivda na tem na napredni strani. To je že stara taktika klerikalcev, in geslo: »Rečem ti, da mi ne porečeš«, jim je vodilna zvezda v takem nelepem bojevanju. Postavili so se pa tudi na jako komodno stališče, da namreč manjšina nima nikake odgovornosti, ako ne bo mogote rešiti vseh tistih nujnih gospodarskih rečij. „Slovenec“ kliče celo, naj odstopi večina ter menda kar prepusti svoje sedeže klerikalnim gospodom! Ako večina ne more v deželnem zboru delati v blagor ljudstva vsled blazne obstrukcije Šusteršičeve manjšine, kdo pa naj bo delal, ali morda manjšina? Saj večina se lože obstruira proti manjšini! Kako blazne zahteve so se torej rodile v posvečenih glavah „Slovenčevih“ urednikov! Poleg jeze nad naprednjaki leti „Slovenec“ iz tonzure strela tudi na vlado, od katere zahtevajo, da mora kar slepo storiti to, kar oni hočejo, ter popolnoma prezirati večino v deželnem zboru. Strašno mogočne se delajo zopet, v resnici pa jih je strah, in da bi se ga iznebili, začnejo zopet s shodi, na katerih bodo farbali in lagali, da se bo kadilo do neba . . .

Gotovo, da ne ostane na miru pri tem narodno-napredna stranka, marveč da stopijo njeni odposlanci po potrebi med ljudstvo, da mu razodenejo, kje tiči laž in kje resnica, kdo hoče kmetu dobro in kdo ga ima za norca. Marsikom se se po takem potu že odprle oči, sedaj se bliža zopet čas, odpirati ljudstvu oči, da bo videlo klerikalne sleparje v vsej njihovi nagoti. Ljudstvo na Kranjskem je postavljeno po teh dogodkih pred novo preskušnjo, po kateri se morajo pomnožiti vrste narodno-napredne stranke. Gospodstva laži mora biti tudi enkrat konec!

DOPISI.

Iz Staregasela. — Ustanovili smo bralno društvo z namenom v izobrazbo ljudstva, sklenili smo ob enem, da se ne bomo ozirali na nobeno strankarstvo, ali, žal, ko so prišla pravila potrjena od c. kr. namestništva iz Trsta, je nekoga strašno presunilo, da ima to kmetsko bralno društvo ime „Svoboda“. Prijel se je za svoje 3 Bizmarkove lase ter si jih hotel izpuliti iz glave. Nahujskal je neko tercijalčko, ki je trosila potem po vasi vert, da sedaj pride živ hudic in antikrist v Staroselo, ker smo ustanovili bralno društvo. Časniki nam prihajajo že dva meseca, ali hudic in antikrist nista pohrustala še nobenega društvenega uda. G. T. povemo, da smo, hvala Bogu, še vsi zdravi, in mu ob enem svetujemo, da ker je prečital pravila in ve, kak namen ima društvo, stori najbolje, da nas pusti pri miru, kakor mi njega. Ali mi vemo, zakaj nam ne da miru, pa ga tudi nam ne sme dati, ako hoče biti deležen milosti pri farovskih krožnikih, katere prav rad obližuje. Povsodi so učitelji v prvi vrsti uneti za bralna društva, on pa je v prvi vrsti unet za razdiranje, ker krožnikov paragraf tako veli. Ako pa nas le ne pusti pri miru, ga potipljemo za drugo struno.

Druga sovražnika ima društvo v črnem talarju, ta pa je zvit kakor lisica. Pograbi kamen izza plota, ga vrže na društvo, pa hitro skrije roko, da bi ga kedo izmed družta ne zapazil. On je namreč velik nasprotnik „Slov. Naroda“ ter agitira kar se da proti njemu. Tudi njemu svetujemo, da naj miruje, ako hoče, da ne pridejo na svetlo reči, o katerih meni, da so že pozabljene. Ako začnemo pisati o njem, bomo imeli mnogo pisati; torej naj si izvoli, kar mu drago.

Tretji sovražnik društva je naš staroselski župan, ki je tako „kunšten“ mož, da je rekel, da bralno društvo v Staremselu obstane le, ako ga bode podpiral dr. Tuma iz svoje blagajne. Mi pa mu rečemo na to, da naše društvo bo obstajalo dlje časa nego bo on sešel na županskem stolu; zaradi tege ne boče hodilo društvo k železnici ljudi odirati. Sicer pa g. župan ne dela po svojem

— 65 —

Križarji.

Zgodovinski roman v štirih delih.

Polski spisal H. Sienkiewicz. — Posl. Podravski.

(Dolge.)

»V imenu Očeta in Sina, kako spako si nam pripeljal?« zakliče Matija.

»Eh,« odvrne oroženosec, »meni je rekel, da je človek in ogljar, toda ne vem, ali je to res.«

Oj, to ni človek, to ni človek!« se oglasi Vit.

Toda Matija mu zapove, naj molči; na to jame pozorno ogledovati vezano bitje, a potem nakrat reče:

»Prekrižaj se, takoj se mi prekrižaj!«

»Hvaljen bodi Jezus Kristus!« zakliče jetnik in se urno prekriža; na to se globoko oddahne ter zaupljivo pogleda navzoče. Čez kratko ponovi:

»Hvaljen bodi Jezus Kristus! kajti nisem vedel, ali se nahajam v krščanskih ali zlodjevih rokah. O Jezus!«

»Ne boj se! Nahajaš se med kristjani, ki radi slušajo sveto mašo. Kdo si?«

»Ogljar, gospod, ogljar! Sedem nas tiči v kolibi z ženami in otroki.«

»Kako daleč od tod?«

»Približno za tisoč korakov.«

»Po kateri poti hodite v mesto?«

»Imamo svojo pot ob zlodjevi dolini.«

»Ob zlodjevi? Prekrižaj se še enkrat!«

»V imenu Očeta, Sina in svetega Duha. Amen.«

»Prav. Ali je mogoče priti naprej z vozom po tej poti?«

»Sedaj je povsod mokrotno, toda ondi ni tako, kakor na cesti, ker po dolini piha veter in suši blato. Samo težavno je priti do Bude, toda jaz poznam gozd, ter vas tje kaj pospremim.«

»Ali nas pospremiš za groš ali za dva?«

Oglar je radostno privolil. Izprosil si je še pol hleba kruha, ker ga v gozdu že davno niso videli, dasi niso umirali gladi. Skienili so, da pojdejo jutri zarano, ker potovati po noči ni bilo dobro.

O Borutu je pripovedoval ogljar, da časih grozno »hrumi« po gozdu, da pa ne dela krivice niti popotnikom, niti drugim ljudem, marveč da preganja le druge zlodje po goščavi. Pač pa ni bilo dobro srečati ga po noči, zlasti ako je bil človek pijan. Po dnevu, in če je človek trezen, se ga ni treba bati.

»Toda ti si se vendarle bal?«

»Ker me je pograbil ta vitez nakrat tako močno, da sem si mislil, da ni človek.«

Jagjenka se je jela smejeti, ker so smatrali ogljarja vsi za nekaj nečistega, on pa je zopet njih smatral za nečiste duhove. Anica Setjehovna se je smejala ob enem z njo, Matija pa je rekel:

»Še se ti niso posušile trepalnice od joka za Čehom, pa se že smeješ?«

Čeh pogleda njeno zardelo ličice in vidé, da ima trepalnice še mokre, vpraša:

»Ali ste se jokali za menoj?«

»Ej ne!« odvrne deklica. »Samo bala sem se, in to je vse.«

»Saj ste plemkinja ter bi se morala tega sramovati. Vaša gospodinja ni tako bojazljiva. Kaj se vam je moglo tu pripetiti po dnevu in med ljudmi?«

»Meni ničesar — toda vam?«

»Toda poprej ste rekli, da se niste jokali za menoj.«

»Nisem se jokala za vami.«

»Torej zakaj?«

»Iz strahu.«

»In sedaj se ne bojite?«

»Ne.«

»A to zakaj?«

»Ker ste se vrnili.«

Na te besede jo Čeh hvaležno pogleda, se nasmeje ter reče:

»Res, na ta način bi se mogla pričakati do jutra. Jako zvit ste!«

Toda njej se je moglo reči poprej vse drugo, samo to ne, da je zvita. Glavač, ki je bil sam kaj bistroumen človek, je to dobro vedel. Vedel je takisto, da mu je deklica vsaki dan bolj naklonjena. On sam je sicer ljubil Jagjenko, toda brez nade, kakor podložnik ljubi hčerko svojega kralja.

Med tem ga je potovanje čimdalje bolj zblíževalo z Anico. Ker pa je bil vročekrven mladenič, so mu zagomazeli kar mravljinici po hrbtu, ko je pogledal njene jasne oči, njone plave lase, ki niso hoteli ostati pod mrežico, na mično njeno postavo ter mične kakor iz kamena izklesane noge, ki so objemale njenega vranca. In ni se mogel premagati, da je ne bi večkrat in čimdalje pozornejše ogledoval ter si pri tem nehoté

prepričanju, in tudi ne sme, temveč mora delati po prepričanju svoje žene Mice.

Mi ne iščemo prepira z nikomur, ali odbijati pa bomo vsak napad na društvo z odločno besedo.

Domate in razne novice.

Senatni predsednik Filip Abram.

— V „Slov. Nar.“ je priobčil v spomin našemu rojaku Filipu Abramcu članek nekdo, ki je imel gotovo priliko, poznati ga bližje ter opazovati njegovo delovanje. Ker smo hoteli že tako spregovoriti se nekež besed o pokojnem našem rojaku, posnemljemo kar iz omenjenega temeljitega članka nekaj, kar bo gotovo zanimalo naše čitatele, in s temur naj bo postavljen mal spomin v našem listu velikemu možu. Filip Abram se je rodil v stanjski občini na Krasu. S svojim bratom dr. Josipom, bivsim dež. poslancem in odbornikom, sta pohajala šolo v Gorici, kjer sta dovršila tudi nekaj gimnazijskih razredov. Višje razrede pa sta obiskovala v Benetkah, kjer je bil stric dvorni kapelan in vzgojitelj pri podkralju nadvojvodi Rainerju. Na dvoru v Benetkah se je navzel Abram finega takta in vsestranske omike, kar ga je odlikovalo vse življenje, in tam je sklenil tudi osebno prijateljstvo z gojencem svojega strica, z nadvojvodo Rainerjem. Iz Benetk je odšel na dunajsko vseučilišče, od tam pa v Gradec, kjer je bil Kopačev in Skedlov slušatelj. Ko je končal studije, je vstopil v službo pri apelacijski sodnji v Trstu. Kot sodni pristav je služil pri več sodnijah, kot sodnik pa v Komnu in v Tolminu, kjer ga je vezelo ozko prijateljstvo s tedanjim okr. glavarjem baronom Winklerjem. Kmalu pa so ga poklicali v Trst za svetnika, kratko na to je bil imenovan višjesodnim svetnikom. Tu je začelo njegovo plodonosno delovanje v prilog slovenskega in hrvatskega uradovanja v naših deželah. Abram je bil izboren jurist, odkrit značaj, prikupljiv po svoji ljubeznivosti in finem taktu, radi česar so ga spoštovali tudi tisti, ki drugače Slovence gledajo le mrzko in čez ramo. Kot dvorni svetnik pri najvišji sodnji je nadaljeval svoje delo in storil premnogo za slovensko uradovanje v Primorju. Mnogo neprecenljivih odločeb je poteklo iz njegovega peresa.

Leta 1892. je stopil v pravosodno ministerstvo ter imel referat za graško, tržaško, zadrsko in inomosko višjesodno okrožje. Tu je deloval mirno in tiho ter storil marsikaj za Slovence. Znal je na fin način odstraniti intrige proti sebi ter dosegel mnogo s svojo odločnostjo. Nemeč Gleispach ga ni mogel trpeti. Koj ko je postal Gleispach pravosodni minister, ga je zapostavil. L. 1896. je prosil Abram radi tega nazaj k najvišji sodnji, čemur se je ugodilo. Prosil je pozneje za mesto predsednika pri višji dež. sodnji v Trstu, ali Gleispach mu je odbil. Ali na to je bil imenovan senatnim predsednikom pri

najvišjem sodnem in kasacijskem dvoru. In tam je ostal do zadnjega pravičen, izboren, duhovit, mil, objektivni in pravicoljubni, s kralka: uzor uradnika. Poleg tega pa je ostal zvest sin svojemu narodu, katerega je ljubil kakor svojo ožjo domovino. V zgodovini naših bojev za ravnopravnost ostane Abramovo ime zapisano z zlatimi črkami na odličnem mestu, in Kras sme biti ponosen na tega svojega velikega sina. Slava mu!

Pogreb Abramov na Dunaju je bil jako lep po udeležbi in po vrednosti oseb, ki so se ga udeležile. Prišlo je mnogo na Dunaju bivajočih Slovencev, več slovenskih poslancev, znancev in čestilcev pokojnega, mnogo justičnih uradnikov, ministrskega predsednika Körber, predsednik najvišje sodnje itd.

Preizkušnje na tukajšnjem ženskem učiteljskem. — Preizkušnje začno, in sicer zrelostne dne 4. maja ob 8. uri zjutraj; učiteljske usposobljenosti za splošne ljudske in meščanske šole dne 11. maja; učiteljske usposobljenosti za ženska ročna dela dne 4. maja ob 3. uri pop.; usposobljenosti za otroške vrtnice začetkom meseca junija. Prošnje je predložiti za prve tri preizkušnje do 15. t. m., za zadnje do 15. maja pri ravnateljstvu učiteljskega, oziroma izpraševalni komisiji. —

Osebnost. — Sodni pristav v Tolminu g. dr. Karol Snider je prideljen pravosodnemu ministerstvu. Avskultant Just Dietz pride k okrajni sodnji v Tolmin.

Gospica Zora Štifter v Kalugi je napravila na vseučilišču v Moskvi z odličnim vspehom izpit iz latinskega jezika, da se more sedaj posvetiti medicinskim studijam.

Odvetniški izpit je napravil pri višji deželni sodnji v Trstu g. dr. Fran Pavletič.

Značilna interpelacija. Dvojna mera. — Dr. Tavčar s tovariši je stavil v zbornici poslancev nastopno interpelacijo:

Dne 15. decembra 1902. so vložili nekateri poslanci iz Kranjske interpelacijo ter v isti konflikt, ki je nastal med načelnikom krajnega sol. sveta v Trnovem in ondodnim učiteljem, porabili za vsakovrstna ovadstva zoper imenovanega načelnika. Načelnik, gospod Ivan Urbančič, daleč naokoli čistan mož, ni namreč hotel za nekatere poplave v učiteljevem stanovanju posoditi iz lastnega žepa zneska 800 K, ker je učitelj poprej izjavil, da bo pri prihodajih občinskih volitvah klerikalno volil. Posledica te interpelacije je bila, da je nastopila državna oblast z največjo energijo zoper Ivana Urbančiča. Uvedla se je dolgotrajna preiskava ter je bil Ivan Urbančič izpostavljen vsem mukam take preiskave. Končno se mu je meseca marca 1903. dostavila tožba zaradi kupovanja glasa, dasi se niso bile občinske volitve v Trnovem, da, niti razpisane še niso. Ni treba povdarjati, da je gospod Ivan Urbančič napredno misleč mož. Pred nedavnim pa se je dogodil sledeči slučaj: Neki Tomaž Pavšlar, posestnik mlina v Kranju, je bil javno obdolžen, da je

s posestnikom Mihaelom Porenta sklenjeno pogojno kupno pogodbo ponaredil s tem, da je lastnoročno končni termin te pogodbe falsificiral, namreč pravo letnico 1900. je ponaredil v 1901. To ponarejanje je zasledovalo očiten namen, pogodbo na nedovoljen način podaljšati in sicer na škodo drugi pogodbi, ki jo je imenovani posestnik Porenta jeseni 1901. sklenil z neko drugo stranko. Pavšlar je bil prisiljen, ponarejanje sodno priznati ter se je nepoštenost njegovega postopanja obtežila s pričami, vendar se neče uvesti proti njemu kazenska preiskava. Imenovani Tomaž Pavšlar stoji dandanes seveda pod perutmi klerikalne stranke ter se čuti pod njimi tako varnega, da strasi že več kot štiri leta po celi okolici s svojimi vodovodnimi koncesijami in računi pri tem, kakor je videti, tudi s protekcijo poljedelskega ministerstva. Ker so taki dogodki po tem, da morejo zbuhati med prebivalstvom vero, da se na Kranjskem ne postopa z vsemi državljanji pred zakonom ednako, dovoljujejo si podpisani vprašati: „Ali hoče nj. previsečno gospod ministrski predsednik kot vdaja c. kr. justičnega ministerstva potrebno ukreniti, da se v bodoče ne bodo mogli več dogajati taki slučajji?“ Dunaj, dne 19. marca 1903. — Sledi 15. podpisov.

Več in manj posvečeni petelin v Št. Petru pri Gorici se šopirijo po „Prismojencu“ ter se delajo strašno razžaljene, kakor da se jim je zgodila kdo vé kaka velika krivica, ker se je v „Soci“ zopet enkrat prešetalo tisto polomljeno kmetijsko društvo, društvo zavarovanja za živino ter se dregnilo še malce dlje v šempetersko klerikalno gnezdo. Ali zakaj se je to zgodilo? Zato, da so našli, kar so iskali. Ti petelini so obrekovali na grd način naprednjake po „Slovincu“ in po „Prismojencu“, hoteli so ednemu snesti kruh, naprednim vinotrcem pa so napovedali bojkot z grdim, ostudnim obrekovanjem in lažjo. Ko smo jih pa prijeli za posvečene jezike ter jih pozvali, naj pridejo z imeni na dan, so lepo umolknili, zavezbo jih je gori do tonzure, da pa vendar nekaj rečejo, so ponovili laž, da je res, kar so pisali, kakor delajo klerikalci v takih slučajjih dosledno. — Spravili so se bili z grdim denuncijanctvom nad uglednega moža, hoté mu škodovati. Nič ne vedo povedati pozitivnega, ampak kar grozijo in pretijo ter kažejo svojo hudobijo, in še toliko bolj se jezijo sedaj, ker vedo, da ne opravijo nič...

Kar so iskali, to so našli, sedaj pa javkajo. Ali naj le javkajo, saj bodo javkali še drugače, kadar spozna ljudstvo, kam pelje „katoliška podlaga“. Taki prazni dopisi kakor v zadnjem „Prismojencu“, so pa živ dokaz, kako so možje zadeti v živo in kako jih skeli, da so bili v tej polemiki pošteno tepeni. Tako se zgodi tudi v bodoče vselej, kadar začno iztezati zopet svoje lažnjive jezike na beli dan! Le po njih!

Tukajšnja odvetniška zbornica tudi ne more živeti brez neverjetnosti. Svojo

ljubezen do Slovencev je pokazala že opetovano (kaj so počeli svoj čas z dr. Stanicem!), nò, tako tudi pred kratkim časom. — Dva odvetniška kandidata z dvema izpitoma sta dobila od te zbornice pravico zastopanja pri sodnji, ali ko se je oglašil tretji, izvenoriski Slovenec, pa ni dobil take pravice. Torej dvojna mera! Toda ta je šel ter naredil še tretji izpit in vložil prošnjo za pravico zastopanja. Sedaj seveda pa ni bilo prav nikakega vzroka več, odreči to pravico, dali so jo, ali da so jo dali, za to so potrebovali pol meseca časa! — Nò, laško gospodu v tej zbornici nekaj peče in boli, ali teh opeklin in bolečin se ne iznebijo s takim postopanjem, to jim povemo na vse grlo.

Mlekarska zadruga na Lubinju je začela letos delovati v novi za ta posel sposobni mlekarnici. O tem nam pišejo: Že dolgo let smo imeli namen, da napravimo poslopje za to stroko pripravno. Torej letos smo z vstrajnostjo in odločnostjo prepričali vse dosedanje zapreke ter napravili (čeprav ne še popolnoma dokončano) novo mlekarnico nam v veselje in nado na lepšo bodočnost.

Napravili smo veliko dobrega, lepega in okusnega sira (iz celega mleka!). Vsak, ki ga pri naši zadrugi ukupi, hvali lepo in dobro blago.

S potoma naša zadruga vse trgovce, krčmarje, zasebnike in potrebovalce sira opozarja, da ima še veliko zalogo dobrega blaga in pa po zmerni ceni tako, da ni konkurence, ne glede cene, pri tem pa tudi ne glede dobrote. Torej ta, kogar bi se to tikalo, naj ne zamudi prilike in se požuri in sam prepriča. Upamo, da kdor enkrat pri naši zadrugi kaj ukupi, da nas bo večkrat obišče. Toliko se nam je zdelo potrebno objaviti, da ne bi se mislilo, da pri nas ni dobrega sira.

Praznik 1. maja. — Kakor se čuje, nameravajo delavci v Gorici tudi letos praznovati 1. dan maja kot delavski praznik. Ljudska veselica bo haje na prostem ob ulici Sv. Petra. Bajc najamejo dve gočbi.

Zdravniška zbornica za Gorlško-Gradlščansko. — Ker je potekla s 17. marcem t. l. 3-letna funkcijska doba te zbornice, se razpisujejo nove volitve; reklamacije je podati do 20. t. m. namestništvu.

Iz Kanala nam pišejo, da je bil občni zbor sadjerejskega društva, ki se je imel vsrši 19. pr. m., prenešen radi javnega predavanja. Predaval pa g. A. Štrekelj jako zanimivo, ali premalo je bilo poslušalcev. Predno bo občni zbor imenovanega društva, meni dopisnik, da bi bilo umestno, da bi se o tem poprej posvetovali razumni in vplivni možje in svoja mnenja objavili predsedstvu društva v Kanalu, kaj in kako naj društvo deluje v bodočnosti, ter naj se tega občnega zbora udeležijo v kolikor mogoče obilnem številu.

Lep sin. — Neki Štefan Batič v ulici proti gozdiču je prišel domov nekoliko pijan ter se začel z materjo, ki je stara 68 let,

(Dalje v prilogi.)

mislil, kako težavno bi bilo ubraniti se skušnjavi, ako bi se zlodej spremenil v kako postavo. Anica je bila deček, sladek kakor med, a pri tem poslušna, smehljajoča; veselo je zrla v svet, kakor vrabec na strehi.

Časih so prihajale čudne misli Glavaču v glavo. Nekoč, ko sta nekoliko zaostala za drugimi, se obrne on nakrat k njej ter jej reče:

»Glejte, tako jezdim tu poleg vas, kakor volk poleg jagnjeta.«

A njej so se zasvetili zobje od iskrenega smeha.

»Ali bi me Vi hoteli snesti?« ga vpraša.

»Dà s kostmi vred.«

In pogleda jo s takim pogledom, da je na mah vsa zarudela. Na to sta oba molčala dlje časa. Srca so jima močno vtripala; njemu od želje, njej pa od nekake sladke težnje in bojazni.

Čehova želja je postajala čimdalje večja in večja, in ko je dejal, da gre na Anico, kakor volk na jagnje, je govoril resnico. Še le ta večer, ko je zagledal njene od joka vlažne trepalnice, se je omehčalo v njem srce. On je razvidel, da je ona dobra, ljubka in nekako njegova, in ker je bil tudi sam nežne in vitežke narave, se jej ni porogljivo smejal, ko je zagledal njene solze, marveč jej jel še čimdalje bolj dvorjaniti. Ob onem je postal tudi mnogo zgovornejši in dasi je še nekako plaho stregel deklici pri večerji, je delal to vendar že drugače, in vrhu tega jej je dvorjanil tako, kakor mora plemiški oroženosec dvorjaniti plemkinji.

Stari Matija je to zapazil, navzlic temu, da je imel v mislih le skorajšnji prehod skozi gozd, ga je pohvalil za to njegovo viteško obnašanje, katerega se je moral brez dvoma naučiti od Zbiška na mazoveškem dvoru.

Na to, obrnivši se k Jagjenki, je dodal:

»Hoj, Zbišek! Ta se zna postaviti celo pred samim kraljem.«

Po večerji, ko so se imeli raziti k počitku, je poljubil Glavač Jagjenki in potem Anici roko ter dejal:

»Ne bojte se ne le zame, marveč poleg mene se ne bojte ničesar, ker jaz vas ne dam nikomur.«

Na to so se vlegli možje v veliki sobi, Jagjenka in Anica pa v čumnatih na široki postelji. Nobena od nju ni mogla takoj zaspati; zlasti se je obračala Anica vsaki hip na vajušnici. Jagjenka se je primaknila k njej in zašepetala:

»Anica?«

»Kaj hočeš?«

»Zdi se mi, da imaš jako rada tega Čeha. Ali je temu tako?«

Toda vprašanje je ostalo brez odgovora. Jagjenka jej pošepeta znovič:

»Le povej mi, jaz to razumem.«

Setjehovna niti sedaj ni odgovorila, marveč jela strastno poljubovati svojo gospodinjo.

Reveni Jagjenki so tudi jeli globoki vzdihljeji dvigati deviške prsi.

»Oj, jaz to razumem, razumem!« je šepetala tako tiho, da je mogla Anica komaj čuti te besede.

XI.

Po vlažni in megleni noči je nastal vetroven dan, časih svetel, pa zopet mračen, ker so se podili po nebu črni oblaki. Matija je zapovedal, da naj krenejo že o svitu na pot. Ogljar, ki jih je imel pospremiti k Budi, jih je zagotavljal, da konji prebrodijo povesod, vozove pa da bo treba semtertje raztrgati in jih prenesti, takisto tudi kovčke z obleko in hrano. To se pa ni moglo zgoditi brez truda in napora, toda trudu in naporom privajeni ljudje so se rajše poprijeli celo naj-

težjega posla, samo da jim ni bilo treba ostati dalje v prazni krčmi, ter so šli veselo na pot. Celo bojazljivi Vit, odobren po ogljarjevih besedah, ni kazal nobenega strahu.

Takoj za krčmo so krenili v visok in navidezno neprediren gozd, skozi kateri je bilo mogoče le z največjo previdnostjo spraviti konje. Veter je časih prenehal, časih pa zapihal tako močno, kakor bi udaril z ogromnimi krili ob goste veje drevja ter jih lomil in zviljal; v gozdu je šumelo grozno od vetra, kakor da se gozd hoče nasilno ubraniti njegovih pogostih in krepkih udarcev.

Oblaki so časih popolnoma zakrili solnce in jel je škropiti dež, pomešan s snegom in točo. Stemnilo se je tako, kakor bi imel nastati večerni somrak. Vit je izgubil zopet pogum in rekel je, da se je hudi duh razsrdil in da jim utegne škodovati, toda nihče ga ni poslušal, dà, niti bojazljiva Anica se ni zmenila za njihove besede, saj je bil njen Čeh tako blizu, da je s svojim stremenom mogla vsaki hip zadeti ob njegovo streme. Čeh pa je gledal tako pogumno pred se, kakor bi hotel samega zlodja pozvati na dvoboj.

Za visokim gozdom se je pričel nižji gozd in potem taka goščava, skozi katero ni bilo mogoče prodreti. Ni kazalo drugače, nego raztrgati vozove.

Izvršili so to gibčno in urno. Kolesa in druge težke dele voza so nesli krepki hlapci na ramenih, takisto tudi vse zaboje z živežem. Na ta način so morali prekoračiti veliki kos poti in še le proti večeru so dospeli v Budo. Ogljarji so jih gostoljubno sprejeli ter jih zagotovili, da po zlodjevi dolini, ali bolje poleg nje, je mogoče dospeti v mesto. Ti ljudje, živeči v puščavi, so jako poredkoma videli kruh in moko, toda niso umirali gladi, ker so imeli dovolj hrane, zlasti rib, katerih je bilo vse polno po močvirju. Po-

nekaj pričati, in slednjič jo je celo ranil na levi roki. Poslali so po redarja, kateremu se je dolgo časa zoperstavljaj, ali slednjič so ga le spravili v luknjo.

Kako je dr. Šustersič priden. — „Südsteirische Presse“ piše: Nasproti izvajanjem nekega ljubljanskega lista, kakor da bi bil dvorni svetnik dr. Ploj s svojim glasovanjem glede pododseka za spremembo poslovnika zbornice kršil klubovo disciplino, bodi le konstatirano, da je ta trditelj svobodno — izmisljena, ker je dr. Ploj poprej zahteval sklep kluba. — Seveda je res, da dr. Šustersič zopet enkrat ni bil navzoč v rečni seji. Povsod drugod se načelniki klubov popolnoma posvečajo parlamentarnemu življenju, da kiubu, katerega vodijo, vedno dajajo informacije in direktive; le pri nas ni temu tako, zato pa je tudi toliko nezadovoljnosti s klubom in zmešnjav v klubu.

Sodba katoliškega duhovnika. — V Monakovem izdaja katoliški duhovnik dr. Jos. Müller list „Renaissance“, ki se bavi s cerkvenimi zadevami. V tem listu toži dr. Müller, kako malovredni ljudje se posvečajo duhovniškemu stanu in da manjka duhovnikom omike. Dr. Müller se pa ne čudi temu, nego piše: „Za ta važni in odgovornosti polni poklic (za duhovski stan) treba posebnih sposobnosti, a žalostno je, da se mesto plemenitih, po značaju in razumu se odlikujočih mladeničev oglašajo samo s meti iz gimnazij, ki niso za nobeno drugo rabo, in da se — sprejemajo“.

Župan-krčmar na katoliški podlagi. — Biljenski predobro znani kurat Rojec je znal s svojimi zvitarijami postaviti na županski stolec moža svoje stranke. Ta mož je krčmar in nič drugega nego krčmar. Svoj čas so po naših farovških listih grozovito zmerjali krčmarje ter jih proglašali za liberalce, in skodovati so jim hoteli na celi črti, našel se je bil celo pesnik, ki jih je opeval v politični pesmi kot liberalce. Ali ako se je našel kak krčmar, ki je kdo ve iz kakega vzroka silil g. nuncu v rokav, tisti pa ni bil razkričan kot liberalce, marveč kot pošten in krščanski mož, pa če je delal in živel morda prav malo tako, kakor tiče. V Biljah pa so naredili takega „katoliškega“ krčmarja celo za župana. Krčme preklinjajo po priznicah, da so pribežališče hudic, ki moti tam ljudi in jih požira, ali to delajo le tam, kjer noče krčmar slepo ubogati g. nuncu v političnih rečeh. Kjer pa se obeša krčmar nuncu za frak, tam je pa vse dobro, tam ni hudica poleg, da bi koga zmotil in požrl, ampak tam se pije in upijani na katoliški podlagi! Če je tak krčmar malo bolj zvit in zna posebno lepo okoli nuncu hoditi, pa postane še župan, kakor v Biljah. V županovi krčmi v Biljah se živi in dela, kakor se hoče; to se umeje, saj je krčmar „g. župan“! Druge krčmarje se strogo nadzoruje in preganja, ako le kaj malega zagresijo, pri županu pa

je vse dovoljeno. Na katoliški podlagi seveda se sme delati s krčmo, kakor komu drago, in v Biljah ne grmi v cerkvi proti tej krčmi, ampak g. nunc previdno molči ter rajši zavihiti včasih svoje poleno nad drugimi liberalci. Čujemo, da preganjajo zlasti enega krčmarja, katerega bi najraje spravili ob obrt, menda za to, da bi županova krčma imela več dohodkov...

Tako je! Vedno le, kakor jim kaže! Kdo pa jim bo potem še kaj verjel, zlasti se, ker boljšega človeka preganjajo edino le za to, ker noče biti njihov hlapec, hinavca in podleža pa dvignejo tudi na častno mesto, ako je le njihov podrepanik. Vera radi tega ne peša!! — Po liberalnih krčmah rogovili, po njihovem krikju, hudič, po klerikalnih razlivajo pa angeljci blagoslov božji.... Bežite, bežite, sleparji! Bič in poleno zaslužite!

Tatvina v cerkvi. — V nedeljo zvečer se je skrtil neki tat v cerkvi Podturnom. Ko so cerkev zaprli, je ukradel iz nabiralnika denar, kolikor ga je bilo, odprl vrata okoli 11. ure ter odšel. Dva moža sta videla sicer nekega človeka iti iz cerkve, ali v mislih, da se je šel morda spovedat tako kasno ter je morda spovednik se v cerkvi, sta ga pustila pri miru. Kdo je tisti tat, se še ne ve.

Napad? — Neki 18-letni Andrej Markič iz Bat je bil prišel od doma v Solkan, in sicer po noči v družbi s tremi tovariši. Markiča so pripeljali drugi dan v tukajšnjo bolnišnico, kjer je povedal, da so ga s tovariši v Solkanu napadli s kamenji, vsled česar da je ranjen na glavi.

Torej vendar! — Na sodnijah v Trstu končno vendar spoznavajo, da je edino prav le to, da se s Slovincem obravnava slovenski. V ponedeljek se je vrsila na tamkajšnji deželni sodnji obravnava, ki je bila docela slovenska. Predsednik je govoril slovenski z obtožencem, drž. pravdnik je govoril slovenski, istotako branitelj dr. Slavik. Predsednik je tudi razsodbo razglasil edino le v slovenskem jeziku. — Državno pravdnništvo je tudi začelo ulagati proti slovenskim obtožencem slovenske obtožnice. Tako je pa tudi edino prav in tako bi bilo moralo že zdravnej biti!

Naši katoliški divjaki. — V „Gorenju“ čitamo: V nedeljo ponoči so čakali štirje kmetski fantje z Otoka in iz Noš na Črnicu pri Brezjah nekega hlapca s Črnicu, ker so mu baje nevoščljivi in jezni nanj zaradi njegove službe. Po naključju pa jim je prišel v past neki oženjen gostac iz Noš in so tega z robotnimi poleni, s katerimi so bili oboroženi, tako pretepli, da bode težko okreval. Nesrečneža bi bili naši razbojniki na mestu ubili, ko bi mu ne prišel na pomoč neki hlapec iz bližine. Zelo žalostno in značilno je za ljudi, ki so nad vse pobožni in klerikalni, da se tako pobijajo in koljejo med seboj! Še med divjimi zamorskimi narodi je gotovo najti več človeškega čuta in medsebojne ljubezni. A to ni čudno, ako postaja

vedno bolj divje in surovo naše kmetsko ljudstvo, ki ga ima popolnoma v oblasti naša politikujoča duhovščina ter ga uči namesto krščanske ljubezni le politične hujskarije in sovraštva do bližnjega. Taki napak-izobraženci res ne morejo izobrazevati drugih.

Izpred sodnje. — Maksimilijan Verzegnassi, 26 let star, iz Trziča, je bil obtožen tatvine. Ta mož je bil mežnar ter je kradel denar iz pušic v cerkvi ter svečnike. Dobil je za to 6 mesecev trde ječe s postom in trdim ležiščem vsaki mesec.

Franc Krejčič z Moravskega je bil uslužben v Solkanu. Prišlo mu je v misel, napraviti si zbirko znamk. Pisal je raznim tvrdkam, ki se pečajo s tem, na kar je dobil zaželjeno z določilom, da ima zbrati, drugo pa vrniti. On pa ni nič vrnil, marveč odšel je, in dolgo se ni vedelo, kje da je. Slednjič so ga našli ter postavili pred tukajšnje sodnike, ki so mu prisodili 4 mesece ječe.

Jože Fratrik, mesarski pomočnik iz Gorice, je kot prisiljenec lani 9. avg. zvečer pri delu v Ljubljani svojo obleko zamenjal in se oblekel v bluzo in telovnik ter si glavo pokril s kolesarsko čepico, vzel na hodniku stojete kolo ter jo odkuril proti Gorici. Ukradeno kolo se je našlo dva dni kasneje skrito pod plotom ob državni cesti med Slavino in Razdrtim. Zlate svobode se je veselil le kratak čas, ker sodnija v Ljubljani mu je z novega 13 mesecev težke ječe prisodila.

Kažipot po Würishofnu in Kneippovo zdravljenje. — V zalogi H. Hartmana v Würishofnu je izšla mala brosurica, ki razlaga v kolikor mogoče kratki, avtentični obliki: bitstvo zdravljenja po Kneippovem načinu, slika razmere zdravišča v Würishofnu ter podaje več navodil o tem zdravljenju. Knjižica je pisana v nemškem jeziku, dobi se jo zastoj iz gori imenovane zaloge.

V Sesljanu so izstrelili v nedeljo mino, ki je bila doslej največja v celi Avstriji. V njej je bilo 33.360 kg. smodnika. Pristop k zažiganju je bil občinstvu zabranjen.

Bralno rokodelsko in kmetsko društvo „Svoboda“ v Staremsetlu bode imelo svoj prvi občni zbor dne 13. aprila t. l. pri Robiču v prostorih g. I. Volariča.

Tamburaško in pevsko društvo „Svoboda“ v Renčah priredi na velikonocni ponedeljek 1903. koncert v blagohotno prepušteni grajski dvorani vi. korodnega g. Josipa pl. Degrazia. Začetek ob 4. uri popoldne. Vspored: 1. A. Bosiljevac: „Puna srca, pune čase“ — koračnica, udarja tamb. zbor. 2. H. Volarič: „Divja rožica“ — dvo-spev s spremljevanjem tamb. zbora. 3. V. G. Brož: „V sladkaj sanji“ — valček, udarja tamb. zbor. 4. Nedved: „Pesem lovčeva“ — poje možki zbor. 5. Thoenig: „Glasbena slika“ — svira sekstet. 6. Medved: „Pogled v nedolžno oko“ — sopran-solo s spremljevanjem seksteta. 7. Foester: „Domovini“ — poje mešan zbor s tenor-solo. 8. E. Širca:

„Venec nar. pesmi“ — udarja tamb. zbor. 9. Dezormes: „Koncertna polka“ udarja tamb. zbor. 10. Razdelitev dobitkov. Vstopnina 60 vin. Sedeži I. do III. vrste 40 vin., ostali sedeži 30 vin. Pri vstopu dobi vsak brezplačno 1 listek za srečkanje. Po koncertu zabavni sestanek v dvorani g. Žnidarčiča. K obilni udeležbi vabi — odbor.

Mednarodna panorama. — Ta teden nas vodi panorama po zanimivih Solnograških planinah. Vidi se Solnograd, Ischl, razne krasne krajevne scenerije, pogorje, planine, gradovi itd.; za ljubitelja prirode je ta serija velike vrednosti.

Okradena. — Dekli Emiliji Spiglovi v Kočeviji je izginilo 73 krot iz škatljice v omari. Sumijo, da bi bila odnesla ta denar neka Magdalena Juhant s Kranjskega, ki je spala tiste dni pri Lebanovih, kjer služi ona dekla, kajti izginila je 31. pr. m. ter je pustila tam vse svoje malenkosti.

Padel je pri delu na mostu čez Sočo pri Barki neki 18-letni Melhijor Kaiser iz Slavonije. Padel je na glavo ter se nevarno poškodoval po glavi, čelu, na levem očesu ter še drugodi po telesu. Prenesli so ga nemudoma v bolnišnico.

Oddaja gradbenih del bolniške železnice na trti med Podbrdom in Gorico je razpisana, in sicer se odda delo v devatih delih. Prvi del sega od Podbrda do Hudejužne, drugi od Hudejužne do Kneže, tretji do Bače, četrti do Loga, peti do Ajbe, šesti do Anhovoga, sedmi do Podsabotina, osmi do Št. Mavra, deveti do Št. Petra pri Gorici. Dela se morajo izvršiti tako, da bo do 1. dec. 1904. vse pripravljeno za pokladanje železnih mostov, do 1. jun. 1905. pa mora biti gotovo vse, da se začne se z raznimi tehničnimi deli. S 1. oktobrom 1905. se ima železnica izročiti javnemu prometu. Vse podrobnosti o teh delih se polzve pri c. kr. ravnateljstvu državnih železnic na Dunaju VI., Gumpendorferstrasse 10. in pa pri c. kr. vodstvu železniskih del v Gorici.

Zahvala. — Podpisano županstvo se tem potom iskreno zahvaljuje slavnim društvom „Narodni sklad“, „Solski dom“ v Gorici in „Ciril in Metod v Ljubljani za blagonaklonjenost in denare prispevke, s katerimi so zagotovila obstanek otroškega vrta v Devinu. Županstvo občine Devin, 7. aprila 1903.

Župan: Jos. Mervic. Predsednik odseka: Jos. Sorč.

Listnica. — „Slovenec“ se je nekaj razkoracil v „kotičku za liberalce“. Morda dobimo v soboto toliko prostora, da okrcamo brez „bracnost farovškega lažnjivca“ in glasila škofa ljubljanskega.

Frana Wilhelma odvajajoči čaj od Frana Wilhelma, lekarnarja c. in kr. dvornega zalagatelja v Neunkirchenu, Nizje Avstrijsko, dobi se v vseh lekarnah zavitek po 2 K av. velj. Kjer se ne dobi, razpošilja se naravnost. Poštni colli - 15 zavitev K 24 — razpošilja se prosto na vsako avstrijsko-

gostili so ž njimi bogato tudi svoje goste, za to pa so poželjivo stegali roke pe pečenem kruhu. Žene in otroki ogljarjev so bili črni od dima. Med njimi je bil tudi neki stavec, ki je imel že čez sto let, kateri se je spominjal klanja v Lenčici l. 1331., v katerem letu so bili Križarji to mesto popolnoma razdrli. Dasi so Matija, Čeh ter obe deklici slišali vse to že poprej od priorja v Seradcu, so poslušali vendar sedaj rado-vedni tudi tega dedca, kateri sedé pri ognjišču in pregrebaje oglje, je izkopal iz njega strašne spomine svoje mladosti. Da, tudi v Lenčici kakor v Seradcu niso prizanesli Križarji niti cerkvam, niti duhovnikom in kri starcev, žensk in otrok je tekla izpod njihovih mečev. Križarji, večno Križarji!

Matijčeve in Jagjenkine misli so letale neprestano k Zbišku, kateri je bil sedaj res kakor v volčjem gobcu, sredi sovražnega plemena, ki ni poznalo niti usmiljenja niti gostoljubja. Tudi v Anici je jelo umirati srce, ker ni bila gotova, če jim morda na poti za opatom ne bo treba zaiti med te okrutne ljudi.

Starec je potem jel pripovedovati o bitki pri Plovcu, s katero je bil križarski pritisk končan in v kateri se je on boril z železnim buzdovanom v roki kot pešec v splošni kmečki četi. V tej bitki je poginil skoro ves rod Gradovcev, in Matija je dobro poznal vse njene podrobnosti. Ali navzlic temu je koprneče poslušal starčovo pripovedovanje o groznem porazu Nemcev, kako so padali nalik travi pod meči poljskih vitezov in pod krepko močjo kralja Laketka.

»Hej, še se spominjam!« je dejal ded. »Prihruili so v ta kraj, požgali trdnjave in gradove, da, majhine otroke so kar v zibeljkah morili, za to pa so tudi doživeli grozen konec. Ej, krasna je bila ta bitka! Kadar zaprem oči, takoj vidim bojno polje.«

In zaprl je oči ter umolknil, polagoma pregre-

baje žrjavico na ognjišču, dokler ga Jagjenka, ki ni mogla pričakati konca pripovedovanja, ni vprašala:

»Kako je bilo to?«

»Kako je bilo to?« ponovi stavec. »Spominjam se onega polja, kakor bi ga še sedaj gledal; bilo je ondi grmičje, na desno mlaka in nekoliko polja s setvijo. Toda po bitki ni bilo več videti ni grmičja, niti polja, niti mlake, marveč je povsod ležalo železo, povsod je bilo polno sulic, mečev, sekir, kopij in oklepov, ležečih drug nad drugim, in ž njimi bi bilo mogoče pokriti vse zemljišče. Še nikdar nisem videl toliko ubitih ljudi in toliko prelite krvi...«

Ti spomini obodré znovič Matijčevo srce, ki reče:

»Resnica! Gospod Jezus je usmiljen! Takrat so napadli to kraljestvo kakor požar, kakor povodenj. Oni niso ugonobili le Lenčice in Seradca, marveč še več drugih mest. Toda kaj? Naš narod je jak, žilav, on ima v sebi nezlomljivo moč. Ako ga tudi pograbiš, pasji brat križarski, za brado, ga vendar ne moreš zadržati, marveč ti še on izbije zobe. Glejte samo: kralj Kazimir je pozidal mesti Seradec in Lenčico tako lepo, da sta še lepši nego sta bili poprej, in ljudje se v njima odgojujejo kakor nekda, a Križarji, kakor so nekda padli pri Plovcu, tako še sedaj leže in gnijejo. Daj nam Bog vselej tako srečo!«

Starec je na to iz početka kimaje z glavo pritrjeval, končno pa je dejal:

»Ponekje oni ne ležijo in ne gnijejo! Kralj je po bitki zapovedal nam pešcem, naj izkopljemo velike jame, in ljudje iz okolice so nam prišli pomagat. Zmetali smo Nemce v jamo ter jih dobro zagrebli, da bi se iz tega ne izcimila kaka bolezen, toda oni tam niso ostali.«

»Kako, da niso ostali? Kaj se je zgodilo ž njimi?«

»Jaz tega nisem videl sam, marveč pravim samo

to, kar so ljudje govorili pozneje. Po bitki je nastala velika nevihta, ki je trajala dvanajst tednov, toda le po noči. Po dnevu je sijalo sonce, kakor po navadi, po noči pa je divjal vihar, le malo je manjkalo, da ni odnesel ljudem las z glave. Zlodji so letali namreč tolpomu po zraku, vsakteri z vilami, in kadar je kateri priletel, je zasadil vile v zemljo, nabodel Križarja ter ga odnesel v pekel. V Plovcu so slišali ljudje tak grozen hrup, kakor bi tulila cela jata psov, toda tega niso izvedeli, ali so tako tulili Nemci vsled strahu, ali pa so se tako radovali zlodji. Bilo je slabo, dokler zemlja o novem letu ni zmrznila tako, da ni bilo mōči zasadi vile va-njo.«

Za trenutek je umolknil in potem dodal:

»Toda daj nam Bog, gospod vitez, tak konec kakor ste rekli. Čeprav jaz tega ne ućakam, toda taki mladeniči, kakor sta ta dva tukaj, ućakajo to. Ali tega vendar ne bosta videla, kar so videli moje oči.«

Po teh besedah je jel ogledovati Jagjenko in Setjehovno, čudé se krasnim njunim licem, končno pa reče odmajaje z glavo:

»Ej, ej! takih mladeničev pa res še nisem videl!«

Tako in temu podobno so se razgovarjali večji del noči, na to pa so polegli po mahu, ki je bil mehak kakor perje. Pokrili so se s toplimi kožuhi, in okrepčani po trdnem spanju, so se napotili drugega dne zarano dalje. Pot poleg doline sicer ni bila dobra, pa tudi ne preveč slaba; še pred solčnim zahodom so zagledali lenčički grad. Mesto je bilo znovič pozidano iz razvalin, deloma iz rdeče opeke, deloma iz kamena.

(Dalje pride.)

ogersko pošto postajo. Na vsakem zavoju je znamenje pristnosti grb trga Neunkirchen (devet cerkva) natisnjenih.

40.000 kron znaša glavni dobiček sreč za gorka začočista. P. n. g. čitatelje opozarjamo, da bo srečkanje nepreključno 23. aprila 1903. in se sleherni dobitki izplačajo od zalagateljcev v gotovini z 10% odbitkom.

Neredna stolica je vzrok tisočerm bolezni. Nerazumljivo je, kako more današnje človeštvo to zanemarjati, da ne išče vzroka tolikih bolezni, katere izvirajo ravno iz tega. Ako to odstranimo, pomagano nam je: Poslužujemo se tedaj rogaške vode „Tempel-vreleca“, mešajmo isto z vsakdanjo našo pijavo in videli bomo, kako dobrodejno vpliva na naše telo ter ima prednost pred enakimi sredstvi radi blažujočega učinka.

Svetovno znano je, da daje Mauthnerjeva napojena semena pese za pičo največji pridelok. Ravno tako izvrstna kakor tudi nedosežna so Mauthnerjeva zelenadna in cvetlična semena.

Razgled po svetu.

Deželni zbori. — Sklicani so na kratko zasedanje trije deželni zbori, in sicer nižjeavstrijski, štajerski in koroski. To kratko zasedanje prične 16. t. m.

Profi Stadlerja. — Sarajevski Hrvatje katoliške vere so izdali proti nadbiskupu Stadlerju izjavo, ki se glasi v izvorniku tako-le:

„Nas se je katoliški in muslimanski svet od vajakada, uz sve historijske neprijaznosti, dobro pazio. A sada, kada bi već jedanput bilo doba, da sunce bratske sloge što jače prosine, kada nam za to treba ljubavi i mira u tezkim i mučnim vremenima i po islamski i po katolički dio našega sveta, upravo sada dolazi vse izkušnje za izkušnjem, puca jaz, raste mržnja, a žalostne joj se posljedice vide ne samo u narodnom, nego i u gospodarstvenom pogledu. Ovakovi razdori nastaju obično, što se ne shvataju prilike, te se radi toga neznanja vriedjaju redovno najjezini osjećaji, — u prvom redu vjerski. Tako i presvietli gosp. nadbiskup Stadler, zanesen svojim pretjeranim vjerskim marom, zaboravlja bitne životne i narodne interese našega sveta, smučući s uma zakonom određeni put, kada koja inovjerna osoba hoće da predje u katoličku vjeru. S ovom izjavom isto tako najstrožje osudujemo takove njegove postupke, te najsvetanije odbijamo od sebe i svaki pokušaj, da bi se ma od koga miešalo Hrvatstvo sa katoličkom vjerom, te da se na nas katolike Hrvate iz Bosne i Hercegovine ma u čem obara krivica i baca mržnja zbog ma ičije nepromišljene vjerske gorljivosti.“

Presvietli gosp. dr. Štadler biskup je rimski. On je duhovni nadpastir i Niemcima i Magjarima i Talijanima, ukratko svima pri-

padnicima katoličke vjere u svojoj nadbiskupiji, pak nije nikako opravdano, da se baš zbog čisto vjerske gorljivosti gosp. nadbiskupa udara samo izključivo na nas Hrvate iz Bosne i Hercegovine i da na nas pada mržnja. Naprotiv se čudimo Njegovoj presvietlosti gospodinu nadbiskupu, što živući medju nama kroz dugo godina nije mogao da shvati, kako su naši muslimanski životni interesi zajednički i kako nam je ruku uz ruku uztrajali i muku mučiti, pa želimo ovim i tražimo, da svako žive na miru u svojoj vjeri, a svi skupa u ljubavi i bratstvu. — Sarajevski Hrvati katoličke vjere.“

Deželni kulturni svet Istrski. — Cesar je imenoval istrskega dež. glavarja Campitellija predsednikom istr. dež. kulturnega sveta, minister za poljedelstva pa je pozval v ta svet dr. M. Trinajstića in Frana Skalamera, posestnika v Berseču.

Dr. Fořt je govoril v nedeljo v Češkem brodu proti politiki Mladotčehov. Na razmerah je kriv minister Rezek in osebni odnošaji v vodstvu stranke. V spremembi taktike češkega kluba tiči katastrofa za češko stvar. Čehi morajo na podlagi češkega drž. prava priti do češke države in samostojnosti. Zaupniki naj dajo ukaz, da je začeti zopet brezobziren boj proti parlamentu.

Mestne volitve v Trstu. — Namestništvo naznanja, da se bodo vršile mestne volitve v Trstu: 14. aprila za 4. razred v mestu, za 3. razred dne 17. in 18., za 2. razred dne 22. in za 1. razred dne 25. aprila. Okolica bo volila dne 26. aprila, na nedeljo, od 9. do 12. op.

Kandidatom za volitve v Trstu za volilni okraj Sv. Ivan je bil proglašen Ante Jakić, urednik „Slovanke Misli“. Ali odbor „Edinosti“ je priobčil izjavo, ki se izjavlja proti kandidaturi Jakićevi. Ne vemo, kako se razvije ta reč, ali nekam neprijetno se sliši že sedaj.

Železnica Poreč-Kanfanar. — Istrski deželni odbor je dal žel. ministerstvu na razpolago svoto 20.000 K na račun stroškov za izdelanje tehniškega načrta železniške proge Poreč-Kanfanar, kakor je bilo sklenjeno v zadnjem zasedanju dež. zbora.

Delavel na progl. Trst-Rakek južne železnice so predložili ravnateljstvu spomenico, v kateri zahtevajo zvišanje plače od 20 na 40 odstotkov, delavnega časa 9 ur ter se nekake druge olajšave. Odgovora zahtevajo v 20 dneh.

Nova železnica. — Vlada predloži zbornici poslancev po Velikinoči načrt zakona o novi železnici v Spod. Rožni dolini na Koroskem.

Oporoka hrvatskega rodoljuba. — Na Dunaju je umrl te dni Anton Kögl, bivši lekarnar v Zagrebu. — Svoje premoženje 150.000 K je zapustil v narodne in dobrodelne namene. — „Matica Hrvatska“ dobi 10.000 kron.

Vožnja s avtomobili po železnica. — Ljubljanski občiski svet je v zadnji svoji seji razpravljajal o predlogu, da se pozove ravnateljstvo drž. železnic, da uvede na svojih progah na Kranjskem vožnjo z avtomobili. Za lokalni promet bi bila ta novost velikega pomena, in gotovo bi se dobro obnesla. Ravnateljstvo smo, kaj poreče železniško ravnateljstvo k tej stvari.

Nova deželna predsednika v Bukovini in na Koroskem. — Zadnjič smo javili, da sta dosedanja deželna predsednika v Bukovini in na Koroskem stopila v pokoj. Novoimenovani deželni predsednik za Bukovino je dr. Konrad princ Hohenlohe, ki je dosedaj deloval v ministerstvu za notranje stvari; za Korosko pa Robert baron Hein, brat deželnega predsednika na Kranjskem. Isti je bil dosedaj podpredsednik namestništva v Lincu.

Poljski socijalistični kongres. — Dne 28. in 29. junija t. l. se bo vršil v Lvovu velik poljski socijalistični kongres, katerega se udeležijo tudi slovenski in hrvaški socijalisti.

Kmetje v Severni Ameriki ne zadržujejo za tekom časa. Večina njih ima s posestva na posestvo zvezo s telefonom, in ta ima zvezo tudi z bližnjim mestom. Poseben strah pred telefonom imajo tatovi živine, ker se jih tako hitro zasaci.

102 leti stara. — V Št. Rupertu pri Celovcu živi neka Marija Skuding, ki je stara 102 leti; je še krejka in zdrava.

Junaški mož. — Na železniški postaji Caserta pri Neapolju se je zgodil pretresljivi dogodek. Nek otrok je letel preko tira, ko se je blizal brzovlak. Paznik Mihael Nontaro je skočil k otroku, da ga reši. Posrečilo se mu je otroka spoditi s tira, a vlak je pridrdral ter zagrabil vrlega moža in mu odtrgal obe nogi.

Velik štrajk na Nizozemskem. — V noči od 5. do 6. t. m. je bil proglašen po vsej deželi velik štrajk vseh delavcev in železniških uslužbencev, ki so nameščeni pri prevajanju oseb in blaga. Vojaštvo straži železnice in kolodvore.

Izseljevanje iz Avstrije. — Pri razpravi o krošnjarskem zakonu v gosposki zbornici je govoril pi. Plener tudi o izseljevanju iz Avstrije. Izseljevanje preko morja je poskočilo v zadnjih 5 letih od 23.000 na 64.000. iz Avstro-Ogerske pa na 175.000. Avstro-Ogerska stoji glede izseljevanja takoj za Italijo!

Srbija. — Kralj je izdal dve proklamaciji; s prvo se razveljavlja ustava od 6. aprila 1901. ter se odpravljajo senatorji in drž. svetniki, razpušča se skupščina ter odpravlja občinski zakon. Druga proklamacija vspostaja novo ustavo; vstvari senat in skupščina bosta imela nalog vstvariti nove interese n-roda bolje odgovarjajoče zakone. Odredbe je izdal kralj z izjavo, da želi Srbiji moči, reda in miru.

Macedonija. — Rusija in Avstrija sta morali zopet storiti primerne korake pri bol-

garski vladi, da napravi konec delovanju macedonskih revolucionarnih odborov. Ruski poslanik Zinovjev in avstrijski poslanik Calice sta bila 5. t. m. pri sultanu v avdijenci ter sta mu v imenu svojih vlad določila zahteve glede reda in miru v Macedoniji. — Turška vlada je zaukazala mobilizirati tudi več evropskih bataljonov.

Iz Belgrada dohajajo jako vznemirljive vesti o položaju v vilajetu Kosovo. Mitrovico se vedno oblega 4000 Arnavtov, drugih 2000 nahaja se pred Pristino in 1500 v Vučitrnu. Isti se vedno zahtevajo, naj se odpravi ruski konzulat. V dveh vaseh blizu Vučitrna so Albanci zažgali dve srbski soli in eno cerkev. Turške čete ne morejo vzdržati reda in vsled tega se širi anarhija po vsem vilajetu. Odpušteni so vsi kristijanski orožniki. Mutesarifu Čelal paši in vojaškemu poveljniku Semsu paši v Mitrovici preti se s smrtjo, ako tekom osmih dni ne zapustita svojih mest. Arnavti so upelili dve srbski vasi, ker jim tamošnji prebivalci niso hoteli dati živil.

Londonski listi prinasaajo podrobnosti o klanju Bolgarov v Istibu, katero se je dogodilo dne 25. m. m. V Istib doslo je dne 24. m. m. 24 ustašev pod vodstvom rezervnih častnikov Četvarova in Dimitrova. Kmalu na to došel je tjakaj tudi eskadron turške konjice in je tako naletel na ustaše. Ti so se na to zaprli v neko hišo in se niso hoteli podati. Turskim konjenikom so došli med tem na pomoč basi-bozuki, na kar so Turki blizu poldneva začeli streljati na hišo. Potem so postavili v prvo vrsto pred se nekaj bolgarskih kmetov in se začeli tako približevati hiši. Kmeti pa so pobegnili na stran, na kar so ustaši začeli streljati na Turke. Radi tega so se isti maščevali nad kmeti in jih vse poklali; proti večeru pa so zažgali hišo, v kateri so bili skriti ustaši. — Osemnajst ustašev, t. j. vsi oni, ki so ostali se živi, pobegnili so na to v drugo hišo, a Turki so se umaknili iz vasi in jo začeli bombardirati s štirimi topovi. Vsled tega so morali ustaši zapustiti vas in nadaljevati boj na planem. Ostalo jih je slednjič le še 9 živih, izmed teh so se trije sami ustrelili, pet njih pa je Bolgarov na njih lastno prošnjo ustrelil ter slednjič ubil tudi samega sebe. Turki so potem oplenili vas in napravili nezasišana grozodejstva.

Kakor javljajo iz Belgrada, se tudi Srbija jako pridno pripravlja, da je dogodki ne preživijo. V raznih avstrijskih tovarnah naročila je 45 milijonov patron za puške sistema Vroka-Mausera in 7000 pušk sistema Manlichera, na Francozskem 50.000 plaščev za dež, na Ogerskem pa 8000 konj.

Fran Wilhelmov odvajajoči čaj FRANA WILHELMA

lekarnarja in o. kr. dvarnega zalagatelja
v Neunkirchen, Spodnje Avstrijsko
se dobi v vsaki lekarni 1 zavitek za 2 kroni
avstr. veljave.

Kjer se ne dobi, vrši se pošiljatev direktno.
Poštni zavoj — 15 zavitkov 24 kron franko
na vsako avstro-ogersko pošto.

V znak pristnosti je na omotu grb občine trga Neunkirchen (devet cerkva).

Zapiski mladega potnika.

Piše B. V.

(Dalje.)

Dolgočasno je bilo skoraj hoditi po teh dolgih hodnikih, kjer so razstavljeni razna darila papežev, modeli cerkev, misali, tintniki in Bog ve kaj še. Še celo kip sv. Petra v verigah, čigar tendenca bije v oči, vidim tu. Neki mladi Italijan se je pred tem jetnikom prav ostentativno odkril in se bril norce iz tega zaprtega »poveretta«, ne da bi sluga ugovarjal. Vrlo zadovoljen sem bil, ko so se otvorila vrata, kjer je znani fresk »Aldobrandinijeva ženitev«. To je zopet pristna antična snov. Žene pripravljajo ženitbeno kopelj, na pol razgaljena nevesta čaka plaho in boječe na mladeniča, ki sedi pred izbo nestrpen in željen trenutka, ko bo došla njegova. In to vse je prikazano tako naravno, harmonično, nepoželjivo, s kratka grško. Kaki Correggio ali Domenichino bi slikal vse sladkasto in poželjivo. Tudi v tej sobani so razstavljeni darovi, ki so gledalca najbolj zanimali, le redko kdo je obstal pred onim divnim freskom, ki me je tako živo spominjal na antični svet.

Papežu že zdravniki menda leto dni niso dovolili sprehajati se po vatikanskih vrtilih. Njegov spremljevalec je bil vedno monsinjor Bissetti. Krasno se je sprehajati po tem razsežnem parku, ki še spada k papeškemu ozemlju in v katerem edino se more papež nasrkati svežega zraka, ako se mu toži v Vatikanu po zeleni naravi. Čudno čuvstvo mora biti za novoizvoljenega papeža, ako premišljuje, da mu ne bode več usojeno, dokler je živ, zapustiti Vatikan. Ni bilo še in ne bode nikdar jetnika, ki bi bival v taki palači, ki bi imel na razpolago takega parka.

Pri vrodu v park na levi vidimo nasad v okusu preporeda. Ves nasad je štirivoglat, popolna simetrija vlada, vse poti, vse gredice, vsako grmovje je v nekem skladu s celotnim načrtom. Okrog in okrog so naranče in limone, na

katerih se zlatijo sadovi. Mali stolci iz kamena so nastavljeni po celem nasadu; pravili so mi, da se naranče tja polagajo. V sredi je velika pluskajoča fontana, obdana od antičnih kipov, okrog te so pa še štiri manjše. Čedne in mične so mnogokotne in okrogle gredice. Francoski parki so imeli pač svoj vzor v takem nasadu iz časa rinascimenta. Posebno veličastni ste dve visoki palmi v ozadju, za katerima se dviga kupola sv. Petra, kar tvori božansko lepo sliko. Nad biblioteko se vidi štirivoglat stolp s teraso in malo s kositrom pokrito kupolo, opazovališče zvezd, kjer je bil zaprt Galileji. Tam gori je bojda tako lepo, da je papežev brat poletil prostovoljno prebival v tem stolpu.

Krenimo na desno. Stara lavorova drevesa se zapletajo nad nami. Sprejme nas prijetna senca in hlad. Sredi zelenja se nahaja nekaka lurdska jama z malim kipom Marije. Ob skali so pritrjene vizitnice oseb, katere se priporočajo lurdski pastirici. Iz treh odprtih curklja voda. Ob severnem kraju vrta je kozji hlev in vrt za sočivje, za zidom pa Borgo, proletarski Rim, moderni Aventin.

Nedožidane hiše brez streh, kakor da so zidarji vsled velike nezgode zapustili delo, okna brez lesenih okvirov, hišni vhodi brez vrat, to so spomini na strašno finančno in stavbeno krizo v italijanski prestolnici, katera je zahtevala toliko žrtev. Hudo so se motili podjetniki, ki so mislili, da postane Rim kar stanovanj in kar čez noč mesto z milijoni prebivalcev.

Hiše so bile dozidane, ali nikogar ni bilo, ki bi potreboval stanovanj in kupil novoizdanih poslopij. Vendar so še vedno zidali, dokler ni prišel krah in ni vse pobegnilo s stavbišč. Cele ulice s svojimi nedozidani hišami so bile slične podrtim mestom, katero si je osvojil sovražnik. Ljudje, ki niso imeli denarja najeti si stanovanja, so se naselili v teh podrtijah. Skozi modro nebo. Kaka sramota je vendar za moderno Italijo, da je to novo najžalostnejše predmestje s svojimi novimi,

ali radi občne zanikrnosti razpadajočimi hišami prav vstric solidnih starih palač Vatikanu, ki so že kljubovale tolikim vekom. —

Široke poti, po katerih se lahko vozijo kočije, obrobijo visoka grmovja, ravno ostrizena po francoski šegi. Čedni so senčni logi, v katerih opaža naše oko tu in tam kak torzo, kako v zemljo zasajeno amforo, imitacijo razvalin kakega antičnega svetišča, stebra stoječa osamljena z arhitravom, stopnice, pretegnjene z mahom in antične klopi, okoli katerih raste ciklamen in praproč. Vse to nas vara in mi mislimo, da se šetamo po kakem poganskem gaju, ali neokusen paviljon, ki je rdeče in zeleno namazan, nam uniči vso iluzijo. Šumeče kaskade razširjajo hlad. Zopet stopimo v park, katerega kinčajo visoke jelke, zakrivljene ciprese, okroglo obrezane murve, cvetoče črešnje, bezeg s svojim omamljivim vonjem, kostanji z belimi cveti, visoki in otožni evkalipti, melanholične tuje, vanilovi grmi s svojim opojnim duhom, palme z deblom, katerega objameta komaj dva moža in ob katerem se še vidijo kot les trdi ostanki odrezanih vej. Palme pač sodijo v papežev vrt, njih veje simbolizujejo mir, in miritelj sveta bi moral biti gospodar teh vrtov. Manjoli je tudi že cvetejo, bajno krasni so ti veliki, kelihu podobni cveti, kateri opajajo človeka s svojim duhom, katerih se ne smemo dotakniti s prstom, ako hočemo, da snežne beline cvetov ne kazijo črne pike. Kdo bi mogel naštevati imena vseh dreves, vseh grmov, kateri, presajeni iz južnih krajev, vendar uspevajo pod gorkim rimskim nebom? Nikogar ne sreča samotni tujec v parku, vse je kakor izumrlo.

Konečno se mi vendar ponuja za vodnika stavec z zagorelim licem, ki me pelje do papežev vilo. V njej biva papež po leti in ob času trgatve. Na mogočen okrogel srednjeveški stolp, katerega se opleta bršljan, je prizidano lično ednonadstropno poslopje, katero napravlja s svojim snežnobelim pročeljem, plavkastimi vetrnicami, belimi okni

Trgovsko-obrtna registrovana zadruga z neomejenim jamstvom v Gorici.

Hranilne vloge obrestuje po 4½%, — večje stalne, naložene najmanj na jedno leto, po 5%. — Sprejema hranilne knjižice drugih zavodov brez izgube obresti. — Rentni davek plačuje zadruga sama.

Posejila daje na poročilo ali zastavo na 5-letno odplačevanje v tedenskih ali mesečnih obrokih, — proti vknjižbi varščine tudi na 10-letno odplačevanje.

Zadružniki vplačujejo za vsak delež po 1 krono na teden, t. j. 260 kron v petih letih. Po zaključku petletja znaša vrednost deleža 300 kron.

Stanje 31. dec. 1902:

Deleži: a) podpisani	K 943.200,—
b) vplačani	305.874,50
Dana posejila	1.248.171,07
Dopolnilni zaklad	244.139,23
Vloge	912.745,25

Mizarska zadruga v Gorici (Solkan)

Naznanja slavnemu občinstvu, gospodom trgovcem in založnikom pohištva, da ima

veliko zalogo veliko zalogo

izgotovljenega pohištva vseh slogov

v Solkanu pri Gorici.

v Solkanu pri Gorici.

Naznanjamo, da smo prevzeli dosedanje trgovino pohištva tvrde Ant. Černigoja v Trstu, Via Piazza vecchia št. 1, katero bomo vodili pod enakim imenom.

Kar ni v zalogi, se izvrši točno po naročilu v najkrajšem času.

Cene zmerne.

Delo je lično ter dobro osušeno.

Zaloga piva

iz prve kranjske izvozne pivovarne in sladovne na par

T. Fröhlich-Vrhnika (Kranjsko).

Priporoča se za bodočo sezono cen. gg. gostilničarjem in zasebnikom iz mesta in dežele v svrhu blagohotnih naročil izbornih vrst piva kakor: »Eksportno marčno«, »Kranjski biser« in »Granat-Porter« v sodčih in steklenicah. Jamči se za solidno in točno postrežbo po najnižjih mogočih konkurenčnih cenah. — Za udobnost cen. gg. odjemalcev iz Vipavskega ima tvrda na Gorici »pri Rebku« in v Dornbergu pri Alb. Sinigoj-u z ledom in vedno svežim pivom dobro oskrbljene ledenice.

Glavni zastopnik za Gorico in deželo

Josip Rován,

s zalogo v Gorici — Rabatišče št. 20.

in belimi zavesami prav prijazen vtis. Na oglu je pa pritrjena električna svetilnica. Pred hišo je vinograd, obdan z rujavim lesenim plotom. Pod brajdo se papež zelo rad spreha. Ob žici se vzpenjajo slabi trsi. Zemlja je rdečkasta, po tri trte delajo šparon; trte so rezane na tri oči, koli niso iz lesa, ampak iz močne in trde rogoze. Večinoma je nasajena po vinogradu vrsta pomnino.

Starec mi je hotel še kazati zverinjak z noji in drugimi živalimi. Šepetaje me je vprašal, ali hočem videti il papagallo, razumel sem pa papagiallo, to je žolti papež. Vrlo vesei sem bil, da se mi nudi prilika, videti tako imenitno osebo. Nekoliko trenutkov pozneje sem stal pred kletko s papigo. Misli sem že, da me ima mož za norca, a vendar sem spoznal, da je bila to le pomota, ker je starec zelo nerazložno govoril in mi je bil njegov dialekt skoro nerazumljiv.

Letovišče Leona XIII. je s svojimi snažnimi belimi zavesami prav meščansko. Leonovi predniki so pa ljubili druga letovišča, na katerih se je kazal ves njihov umetniški okus. Vila Pia je taka dražestna sivarica; sezidal jo je Pij IV. iz rodbine Mediči. Sredi zelenja se skriva vila. Ker nisem našel vrat, sem skočil preko zida na kamenito klop na eliptičnem dvorišču. Vila ima dva vhoda, v izdolbinah stojijo kipi Rimljanov in Rimljanek. Ornamenti iz barvanih kamenčkov na stenah spominjajo na moderno secesijo. Nad rustiko na svodu so štukature z ljubkimi mitološkimi prizori. Nad preperelimi vrati na dvorišče je drog z okusno imitovanim sadjem. Divno delce je loža z osmimi doričnimi stebri, pod njo je vodomet. Posebno krasni ste dve široki nizki palmi na levi in dve visoki pinji na desni. Loža je okrašena z polnobleddimi freski in štukaturami. V kotih stoji stari kipi, Dioniz kot mladenič, Venera in atlet. Šipe manjkajo ali so potrte in veter piha skozi okna. Sredi dvorišča je na pol razpadel vodomet, brez vode; banja iz bazalta je antična. Neizmerno mična je glavna stavba s prilepljenim stolpom.

Prizori iz klasične mitologije in sv. pisma krasijo atrij. Že dolgo ni bilo tu papeža, kajti raznovrstne omare, police, mize brez nog ležijo okrog. Vila je ednonadstropna, pročelje zaljšajo bogate štukature. Nad vhodom je napis: Pius IV. pontife optimus maximus. Pij IV. ni bil asket, ljubil je veselo družbo in dobre pojedine. Ni čuda, da si je sezidal tako letovišče, v katerem prevlada razkošni klasični duh užitka in posvetne radosti. Njegov prednik Pavel IV. Karafa je bil ves drug mož, kateri je skušal s krepko roko reformirati cerkev. To delo je Medijec nadaljeval, ali kruto je postopal proti nipotom Pavlovim, katere je dal usmrtili radi njih grabežljivosti. Marsikatero veselo uro je preživel papež v tej svoji vili, katero je kinčal in katera priča o njegovem okusu in značaju. Ljubka vila je zapuščena, umazano belkaste veterance so zaprte in šipe pobite, da veter lahko piha po celni poslopju in vznemirja pajka, kateri prede enakomerno svoje mreže tam, kjer se je papež razgovarjal pri obedu v toplih dneh s svojimi kardinali in prijatelji, kako se naj ukroti uporni germanski sever.

Castell d'angelo je pravo pomnilo srednjeveškega papeštva. Kdor zagleda prvič ob Tiberu to staro okroglo trdnjavo s pozlačenim angeljem na vrhu, misliti mora na burne pretekle veke, v katerih je mož toliko veljal, kolikor oboroženih najemnikov je imel. Rima si ni mogoče misliti brez angeljskega grada. Moderni proletarski Rim se vedno primika bližje temu ostanku iz davne davnine. Te ednolične ravne ulice gotovo škodujejo umetniškemu vtisu. Po skrivnem hodniku je bil nekdanj angeljski grad v zvezi z Vatikanom, odkar so pa Italijani zasedli grad, v katerem je vojaška posadka, so hodnike zazidali. Vodil nas je tolst korporal, ki je bil tem manj osoren, čim bolj se je bližal čas, ko bode treba dati napitnino. Hodili smo po dolgi temni polagoma se dvigajoči in z opeko tlakani poti navzgor.

E. LEBHERZ

Gorica

tovarna užigalice
priporoča prebivalcem Primorskega svoje izdelke raznih vrst, posebno izvrstne in zanesljive užigalice

 Apollo

15%

pod navadno ceno

razprodaja radi poznega zimskega časa

J. ZORNIK

Gorica, Gosposka ulica 7

vse zimsko blago, kakor: krasne volnene šerpe, rute, podobleke, vsakovrstno gorko Jaeger-perilo, rokavice, nogavice, bluze zimske čevlje, volno, kožuhovino itd.

Nikdo naj ne zamudi lepe prilike za ceni nakup.

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 — GORICA — Via Giardino 8

priporoča

pristna bela in črna vina iz vipavskih, furlanskih,

briskih, dalmatinskih in isterskih vinogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-ogerske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorce.

Cene zmerne. Postrežba poštena.

Novost! Fotografije,

izdelane navadno in v najmodernejšem stilu, takozvane „Imperial“ platino bromit, priporoča

A. Jerkič,

odlikovan fotograf v Gorici,

Gosposka ulica 7.

Vsakdo naj si ogleda izložbo, naj primerja izdelke z izložbami konkurenčnih tvrdk in naj sodi.

J. Pserhoferjeve odvajalne kroglice

pristne le z rudačim napisom „J. Pserhofer“ na pokrovu vsake škatljice.

Že mnogo let razširjene, so te kroglice staro priznane, lahko odvajajoče in od mnogih zdravnikov občinstvu priporočeno zdravilo. Te kroglice delujejo tako milo, da se ne občuti nikakih slabostij ter jih zamorejo brez skrbi uživati tudi otroci.

J. Pserhoferjeve odvajajoče kapljice, koje imenuje navadno občinstvo „Pserhoferjeve pirole“ se izdelujejo že nad 100 let edino in pristne v

J. PSERHOFERJEVI lekarni

na Dunaju, I. Slugerstrasse 15.

Zavitek s 6 škatlicami stane K 2-10.

Manj kakor 1 zavitek se ne more poslati.

Ako se denar predplača, se dopolnje poštnine prosto:

1 zavitek	K 2 60	4 zavitki	K 8 90
2 zavitka	„ 4 70	5 zavitkov	„ 10 50
3 zavitki	„ 6 80	10 „	„ 18 50

Posebno priporočljiva zdravila:

- J. Pserhoferjev balzam proti ozeblinam, 2 lončka stanela franko, ako se predplača K 2 15
- J. Pserhoferjeva grenka želodčna tinktura, krepčujočega učinka za želodec, franko 12 stekleniče ako se predplača „ 5,—
- J. Pserhoferjev balzam zoper raue, 12 stekleniče franko ako se predplača „ 3 40

Castell d'angelo.

Električne obločnice so le slabo razsvetljevale te temne obokane prostore, sredi katerih je bojda grob Hadrijanov. Kazala se nam je ječa, v kateri je stokala in oplakavala svojo usodo nesrečna Beatrice Cenci, in tudi ono, v kateri je bil zaprt vročekrvni Benvenuto Cellini. Najznačilnejši predstavnik dobe preporeda je vendar Cellini, v njem skoro bolj, nego v vseh njegovih vrstnikih je vrela in kipela kri. Cellini se je razkoračil pri vsaki priložnosti, širokoustil se je rad, sabljati se, kazati svoje vrline in telesne moči in se ponašati s svojimi nadčloveškimi lastnostimi, mu je bila radost in z maternim mlekom vsesal je tudi ljubezen do lepote. Dostikrat je bilo potrebno, da se je shladila njegova vroča kri. Ako je počenjal kake nasilnosti, ga je vtaknil papež ali kak drugi knez v luknjo, kar mu gotovo ni škodovalo. V ječi je risal s kredo na steno neko glavo, katere pa ni več mogoče spoznati. Videl sem velike papeževe dvorane, kamor so pobegnili papeži, kedar v Vatikanu ni bilo več varno. V obednici je slikan med vrati zagovornik Beatrice, in sicer tako plastično, kakor da bi bil ravnokar vstopil v sobano.

Velezanimiva je temna papeška zakladnica; vidijo se še veliki prazni železni zaboji s starinskimi masivnimi ključavnicami, v katerih so imeli papeži nakopičeno zlato in cekine, prepotrebne za vojskovanje. Tudi tajni arhiv je tam, to so škrinje iz trdega lesa z raznimi tajnimi predali za posebno tajne pogodbe; kake pergamentne pogodbe, kaki važni državni dokumenti so ležali v teh škrinjah! O kakih političnih pomotah, prevarah in pogreških bi moglo pripovedovati ti težki z železom okovani zaboji!

Španski trg.

Španski trg spada med one rimske trge, katerih se potnik izvenredno rad spominja. Ta neregularni trg še nekako simbolizuje stari papeški Rim. Palača propagande, špansko poslaništvo in španske stopnice navdajajo tujca z nekakim čuvstvom veselja, vsaj košček starega Rima umet-

„Goriška ljudska posojilnica“

vpisana zadruga z omejenim jamstvom.

Načelstvo in nadzorstvo je sklenilo v skupni seji dne 23. nov. 1902. tako:

Hranilne vloge se obrestujejo po 4½%. Stalne vloge od 10.000 kron dalje z odpovedjo 1 leta po 5%. Rentni davek plačuje posojilnica sama.

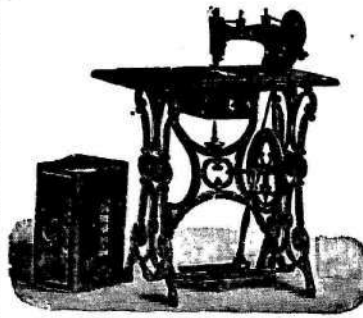
Posojila: na vknjižbe po 5½%, na varščino ali zastavo 6%, na menice 6%, s ½% uradnino. Glavni deleži koncem leta 5½%.

Stanje 31. dec. 1901. (v kronah): Članov 1819 s 7932 deleži po 20 K = 158.640. — Hranilne vloge 1.318.965. — Posojila 1.379.213. — Vrednost hiš 142.643 (v resnici so vredne več). — Reservni zaloga 63.014.

Hranilne vloge se sprejemajo od vsakogar.

Pfaff-ovi šivalni stroji

so najboljši.

To sliši kupec sicer o vsakem izdelku in od vsakega agenta, ki navadno niti ne ve kaj je šivalni stroj, in še ne ve kako se upelje nit v šivalni stroj, tem manj kako isli šiva, toda mi smo po naši več kot 20-letni poskušnji raznih tovarniških strojev se prepričali, da so res **Pfaffovi** šivalni stroji najbolj trpežni, ter se uverili da se ne dela z nobenim drugim strojem tako natančno kot s **Pfaffovim**.

Pfaffovi šivalni stroji delajo celo po 10-letni dobi še vedno brezšumno.
Pfaffovi šivalni stroji so neprekosljivi za domačo rabo in obrtne namene.
Pfaffovi šivalni stroji so posebno pripravni za umetno vezenje (recamiranje) ter se poučuje brezplačno.
Pfaffovi šivalni stroji prekosijo na dobroti vsako tovarno. Jamči se za 10 let.

Nikar naj se ne zamudi pred nakupom ogledati **Pfaffove** šivalne stroje.

Zaloga **Pfaffovih** šivalnih in drugih strojev v Gorici via **Municipio** šte. 1

SAUNIG & DEKLEVA.

Popravljalnica šivalnih strojev, dvokoles Nunska ulica 14.

Karol Draščik,

pekovski mojster in sladčičar
v Gorici na Kornu št. 8.

Priporoča vsakovrstno pecivo, kolače za birmance, torte i. t. d.

Priporoča se slavnemu občinstvu za mnogobrojna naročila ter obljublja solidn. postrežbo po jako zmernih cenah.

Ivan Bednařik

priporoča svojo

knjigoveznicu

v Gorici

ulica Vetturini št. 3.

Pred zadnji teden.

Žrebanje nepreklicno
23. aprila 1903.

Glavni dobitek

kron **40.000** kron

Srečke za gorka zatočišča
à 1 Krono

priporočajo:

G. Gentili, V. A. Jona V. Michelstädter & Co., O. Pinckerle,
menjalnice v Gorici.

Sleherni dobitek izplača se v gotovini z 10% odbitkom.

Zahtevajte

moj ilustrirani cenik z več kakor 500 podobami od ur, zlatih, srebrnih in muzikalčnih predmetov, katerega pošilja zastoj in poštne preste

Hanns Konrad,

tvornica ur in eksportna hiša
Meat št. 249. — (Češko).

Sprejema zavarovanja človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica. Zlasti je ugodno zavarovanje na doživetje in smrt z zmanjšujočimi se vplačili.

Vsak član ima po preteku petih let pravico do dividende.

„SLAVIJA“

vzajemno zavarovalna banka v Pragi.

Rezervni fondi: 25.000.000 K. Izplačane odškodnine in kapitalije: 75.000.000 K.

Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države

z vseskozi slovensko-narodno upravo.

Vsa pojasnila daje:

Generalni zastop v Ljubljani, čegar pisarne so v lastnej bančnej hiši
Gospodskih ulicah šte. 12.

Zavaruje poslopja in premičnine proti požarnim škodam po najnižjih cenah. Škode cenjuje takoj in najkulantneje. Uživa najboljše sloves, koder posluje.

Dovoljuje iz čistega dobička izdatne podpore v narodne in obćenokoristne namene.

Dobi se povsod! Schichtovo hranilno jedernato milo

z varstveno znamko
garantirano in prosto vseh škodljivih primes, izdatno in izvanredno milo za pranje.

Pri nakupu naj se pazi na ime „Schicht“ in na gornjo varstveno znamko.

Zastop na debelo: **Humbert Bozzini -- Gorica.**

nikov in duhovnikov se je še ohranil, katerega še ni pogoltnil oni polumoderni, na pol velikomestni, polovičarski Rim zjedinjene Italije. Klaverni konji izvoščekov in še klavernejši konji predpotopnega tramvaja filozofujejo okrog umetnega vodometu o pičli količini ovsu, katero jim ravnokar vsiplje v nagobčno vrečo skopi izvošček. Ob vnožju impozantnih španskih stopnic so štanti s cveticami in na stopnicah se solnčijo modeli, Čočarke v rdečem modercu z belimi rokavi in s pisanim predpasnikom ter z rujavim zloženim prtom na glavi, brhka mlada dekleta, katera ponujajo mimooido... in šopek vijolic. Nad stopnicami se dviga obelisk, za njim je pa cerkev »Trinità dei monti«, v kateri se nahaja Daniela da Volterra slika »Snemanje s križa«. Poleg cerkve je samostan, žensko vzgojevališče. Z nezaupljivim pogledom me je merila nuna, ko sem jo prosil, naj mi otvori stranska vrata v cerkev. Rim ima radi tega za tujca toliko privlačne sile, ker se vsak trenutek pojavljajo največji kontrasti. Zunaj na španskih stopnicah, na katere gorko prepeka spomladansko solnce, posedajo mlade, sveže, vesele, živahne devojke iz naroda, v samostanski cerkvi gori pa molijo mlade gojenke, zavite v snežnobeke tkanine, in se pripravljajo na dan, ko se odrečejo svetu na veke.

Na prvi pogled se nam dozdeva španski trg silno starinski, dasi je ravno ta trg središče kozmopolitičnega Rima. Tu se nahajajo velike knjigarne, prodajalnice umetnin in fotografij, ter kioski z inozemskimi časniki. Krenimo v »via di due Macelli«. Kak kontrast zopet. Sredi velikomestnega vrnenja se dviga palača propagande.... palača propagande collegium urbanum de propaganda fide, ki zavzema ves prostor med tremi ulicami. Rdečkasto rujavo je celo poslopje, stranska pročelja so prav priprosta. V pritličju so različne agencije in prodajalne avtomobilov, pohišva damskih klubov, toskanskega vina, potovalnih potrebščin in železnin, v desni ulici častiljivi palači ravno nasproti uredništvu socijalističnega lista »Avanti«, v levo pa varieté. Glavnega

pročelja tja proti španskemu trgu ne kazi nikaka prodajalnica, to je še vse kakor je bilo nekdanj: zaupljivo pozdravlja papežev grb dobrega starega znanca na španskem poslanstvu, katero je po celi svoji zunajnosti tako silno podobno svojemu sosedu na desni. Popoldne je palača, iz katere se pošiljajo misijonarji po celem svetu, v kateri se posvetujejo, kako se naj izvojuje zmaga krščanstvu, povsem zapuščena; vetrnice so zaprte in gorko spomladansko solnce se z vso silo upira v te ogromne zidine.

Dve okrogli cerkvi stojita tam, kjer konča korzo ob narodnem trgu, piazza del popolo. Vzdignimo težko zaveso in vstopimo. Na steni iznenadi neitalijanskega katoličana puščica s sliko kakega zamaknjene mladenciča s sledečim napisom v dobesednem prevodu: »Prispevki v svrhu, da se proglasi blaženim in kanonizuje Božji sluga...« Kako čudno to vendar zveni na neitalijansko uho.

Prijetno se je šetati po monte Pinču, najimenitnejšem rimskem sprehajališču.

Vila Medici, to veliko resno in trezno poslopje, je v posesti francoske akademije. Gost, temen, star park obdaja vilo. Na državne stroške bivajo v tem poslopiju narančaste barve mladi francoski umetniki. Nasadi na monte Pinču so lepi, vidimo kature, agave, pinije, palme ter gosta grmičja maslin. Nekoliko nesrečna je bila misel, postaviti ob promenadi oprsja laških duševnih velikanov, umetnikov in državnikov. Nikdo jih ne pogleda, ako se vozarijo v dolgi vrsti mimo aristokratske kočije z rimskimi matronami in polnokrvnimi aristokratskimi Rimljankami pri zvokih vojaške godbe. Ljubimkujoci in koketujoci svet se prav malo briga za te resne možakarje. Vatikan je Pinču ravno nasproti in rodoljubni Italijani so želeli, da gledajo Marzini, Garibaldi, Cavour, Minghetti in Ratazzi s pretečimi pogledi na oni grič, na katerem se dviga cerkev sv. Petra. Stopimo na stranu kamenito teraso, odkoder se vidi ves Rim. Piazza del popolo je ravno pod našimi nogami. Obelisk ne sme

manjkati na nobenem večjem rimskem trgu. Ženske in možki pipajo na trgu travo, katera je že skoro pretegnila ves trg. Na desni pod nami je cerkev S. Maria del popolo. Mnogokrat sem jo obiskal; lepi so Pinturikijevi freski na stranskih oltarjih, največji zaklad te cerkve sta pa Sansorinova groba dveh prelato. Renesančna umetnost ni samo vstvarila lepih palač in cerkev, ampak tudi lepe grobove. Človek, ki je živel v krasni po vseh naukih stavbarstva zgrajeni palači, mora tudi imeti krasen grob, tako si je mislil Sansovino, čigar remekdelo sta ravno ta dva groba, na katerih se kaže vsa renesančna lepota in veselje za lepe okusne oblike. V samostanu blizu cerkve se je nastanil Luter, ko je prišel prvo in zadnjokrat v Rim. Vrlo značilno je, da se je ustavil kar pri mestnih vratih, kakor da bi se bal Rima, kakor da bi imel neki tajni strah pred večnim mestom. Dva veka pozneje se je pa pridrdrala skozi porta del popolo sedija, v kateri se je pripeljal Goethe. Tudi on ni stanoval daleč od mestnih vrat na korzo. Njega je Rim očaral, in on sam piše, da mu je drug rojstni dan oni dan, ko je dospel v Rim, kateri je nekako svet zase. Rim ga je čisto predru-gačil in preustrojil. Večno mesto je bila za njega velika šola, katera je preobrazila celo njegovo umetniško mišljenje in čustvovanje. Kako različna sta si bila vendar največja Nemca Luter in Goethe. Prvi je sovražil iz dna svoje duše Rim in vrnivši se domu odpadel je in zadal Rimu najhujšo rano. Protestant Goethe se je naslajal na umotvorih preporoda in občudoval Sikstino, stance in Michelangelovo kupolo, ne da bi le trenutek premišljeval, da je bila ravno ta sijajna doba vzrok reformacije.

(Dalje pride.)